

Prosjektbeskrivelse: Testing og dyrking av nye eplesorter til konsum og siderproduksjon ved Sandalen Gård

Innledning

Med økende etterspørsel etter både aromatiske epler til direkte konsum og eplesorter med spesifikke egenskaper for jus og siderproduksjon, har Sandalen Gård siden våren 2023 gjennomført et systematisk prosjekt for å teste og evaluere nye eplesorter under norske dyrkingsforhold. Prosjektet har som mål å kartlegge både agronomiske og sensoriske egenskaper hos utvalgte moderne og tradisjonelle eplesorter, med fokus på kvalitet, aromaprofil, sykdomsresistens og egnethet til videreforedling.

Målsetning

Prosjektet har tre hovedformål:

1. **Evaluere nye og aromatiske spiseepler** med tanke på smak, lagringsevne, motstand mot sykdom og dyrkingsstabilitet i norsk klima.
2. **Teste eplesorters egnethet til jus og sider**, både fermentert og alkoholfri.
3. **Bidra til kunnskapsutvikling** rundt sortsmateriale som kan styrke mangfoldet og kvaliteten i norsk epleproduksjon.

Metode og gjennomføring

Prosjektet er basert på praktisk feltforsøk i eplefelt ved Sandalen Gård. Følgende sorter er plantet og blir fulgt opp med strukturerte målinger og sensoriske vurderinger:

Spiseepler (plantet 2023):

- *Freya*
- *Wellant*
- *Inoby*
- *SommerCrisp*
- *Dalnibel*

Supplerende sorter testet fra og med 2025:

- *Lady Oy* (planting sommeren 2025)
- *Halo*
- *Fonn*

- *Tiara*

Disse sortene vurderes både som bordfrukt og for prosessering til ferskpresset jus.

Sidersorter testet i samme periode:

- *Gilly*
- *Ellis Bitter*
- *Sommerseth Redstreak*

Disse testes for alkoholholdig og alkoholfri sider, med fokus på tannininnhold, fermenteringsdyktighet, syreprofil og smaksmessig kompleksitet.

Alle sorter analyseres for Brix-verdi, syreinnhold, fenolinnhold (tanniner), skurvresistens og avlingsstabilitet. Sensoriske smaker gjøres både i rå og bearbeidet form (jus og sider), og det føres logg over lagringsevne og holdbarhet.

Finansiering og eierskap

Prosjektet er fullt ut finansiert, gjennomført og driftet av Sandalen Gård, uten offentlig eller kommersiell ekstern støtte. Arbeidet er forankret i gårdens overordnede strategi for kunnskapsbasert utvikling av fruktprodukter med høy kvalitet og lokal identitet.

Forventet nytteverdi

Ved å kombinere testing av både spise- og sidersorter i ett systematisk prosjekt, forventes det å fremskaffe viktig innsikt i hvilke sorter som har størst potensial for norsk produksjon – både for det ferske markedet og for videreforedlede produkter. Resultatene vil også kunne danne grunnlag for sortsanbefalinger i marginale fruktområder og gi verdifulle bidrag til utviklingen av en norsk epleidentitet med økt selvforsyning og produkt differensiering.